

Õiguskantsleri Kantselei

Eero Merilind
eero.merilind@riigikogu.ee

Teie 21.03.2024 nr

Meie 25.04.2024 nr 14-1/240633/2402450

Tervisetõend kohtusse kutsutud inimesele

Lugupeetud Eero Merilind

Kirjutasite, et patsient nõudis perearstilt tõendit, mis annaks talle õiguse kohtumenetlusel mitte osaleda. Küsisite, kas sellise tõendi vorm on kehtestatud. Samuti tõdesite, et sellise tõendi väljastamine võib kahjustada patsiendi ja arsti vahelist usaldussuhet.

Tõepoolest, sarnased küsimused olid aktuaalsed mõnda aega (vt näiteks Justiitsministeeriumi analüüsi „[Tervisetõendid menetlustoimingutes](#)“). Mõistame praegu kehtivat õigust nii, et see ei tohiks Teie kirjeldatud probleeme enam kaasa tuua.

Inimene võib jätta hagile vastamata või kohtuistungile ilmunata, kui tal on selleks mõjuv põhjus. Tsiviilkohtumenetluses loetakse üheks selliseks põhjuseks ootamatu haigestumine või lähedase ootamatu raske haigus ([tsiviilkohtumenetluse seadustiku](#) (TsMS) § 422 lg 1). Sarnaselt on see reguleeritud ka kriminaalmenetluses ([kriminaalmenetluse seadustiku](#) § 170 lg 2 p 3) ja halduskohtumenetluses ([halduskohtumenetluse seaduse](#) § 150 lg 1).

Oma haiguse põhistamiseks, mis takistas hagile vastamast või kohtuistungile ilmunast, peab menetlusosaline või tema esindaja tõendama kohtule, et haigust saab lugeda takistuseks hagile vastamast või kohtuistungile ilmunast. Kohus lähtub mõjuva põhjuse hindamisel konkreetse juhtumi asjaoludest, sh ärajäänud toimingu liigist, toimingu tegemiseks menetlusosalisele antud tähtajast, menetlusosalise east, võimetest jm asjaoludest. Menetlusosaline, kes tahab mõjuvale põhjusele tugineda peab seda põhistama (V. Kõve jt. Tsiviilkohtumenetluse seadustik II. Kommenteeritud väljaanne. Tallinn: Juura 2017, lk 909). Väite põhistamine tähendab väite põhjendamist selliselt, et põhjenduse õigsust eeldades saab kohus lugeda väite usutavaks.

„[Menetlustoimingule väljakutsutud isiku või tema lähedase ilmunata jätmisel terviseseisundist tingitud põhjendatud takistuse kohta menetlejale esitatava tõendi vorm ja väljaandmise kord](#)“ (edaspidi määrus) on kehtestatud tervise- ja tööministri määrusega.

Määruse kohaselt käsitletakse tõendina tervisekaardi väljavõtet, haigusloo epikriisi, haigusloo erakorralise meditsiini osakonna patsiendikaardi osa, kiirabikaarti, hambaravikaardi päeviku osa väljavõtet või muud terviseseisundit kirjeldavat asjakohast dokumenti või selle osa (määruse § 1 lg 2). Tõendina käsitletav dokument vormistatakse ja antakse inimesele pärast tervishoiuteenuse osutamist ning selle kohta kande tegemist tervishoiuteenuse osutamist tõendavasse dokumenti. See dokument peab olema vormistatud sotsiaalministri määrustega „Tervishoiuteenuse osutamise

dokumenteerimise ning nende dokumentide säilitamise tingimused ja kord” ja „Tervise infosüsteemi edastatavate dokumentide andmekoosseisud ning nende säilitamise tingimused ja kord” kehtestatud tingimustel ja korras (määruse § 2 lg 4). Tõendi võib inimesele välja anda perearst, eriarst ja hambaarst ning ka eriarstiabi tegevusluba omava tervishoiuteenuse osutaja juures töötav arst ja hambaarst, kes osutab isikule tervishoiuteenust (määruse § 2 lg 1).

Määruse [seletuskirjas](#) selgitatakse, et on soovitud vältida olukordi, kus arstid ei taha tervisetõendit väljastada. Seejuures viidatakse ka sellele, et Eesti Arstide Liit on juhtinud tähelepanu¹ võimalikule vastuolule Eesti arstieetika koodeksi III peatüki punktiga 5². Selle punkti kohaselt ei saa raviarst olla ekspert oma patsienti puudutavas kohtuarstlikus, töövõime- või muus ekspertiisis. Nii jõuti määruse koostamisel järeldusele, et eraldi tõendit ei nõuta, vaid tõendina saab käsitleda määruse § 1 lõikes 2 nimetatud tervishoiuteenuse osutamist tõendavat dokumenti või selle väljavõtet.

Juhul kui oleme mõne aspekti Teie tõstatatud probleemi puhul tähelepanuta jätnud, oleksime tänulikud, kui leiaksite võimaluse asjaolusid täpsustada.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Atko-Madis Tammar
vanemnõunik
sotsiaalsete õiguste osakonna juhataja ülesannetes
õiguskantsleri volitusel

Anneli Kivitoa 693 8417
Anneli.Kivitoa@oiguskantsler.ee

¹ Eesti Arstide Liidu seisukoht kohtule esitatavate tervisetõendite kohta (2011) (https://arstideliit.ee/wp-content/uploads/2011/11/EAL-seisukoht_kohtut%c3%b5endid_15.11.11.pdf).

² Eesti arstieetika koodeks (https://arstideliit.ee/wp-content/uploads/2011/10/Eesti_arstieetika_koodeks.pdf).